

Romano hangos

13.

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICĚ

ROČNÍK 13 • ČÍSLO 3 • VYŠLO 10. KVĚTNA 2011

zprávy

Brno, 1. 5.: Neonacisté kontra kocour Mikeš

PRAHA – V sobotu 7. května se na Palachově náměstí v Praze uskutečnila velká demonstrace proti vládě. Organizovala ji skupina ProAlt. Účastnilo se jí nejméně 2 000 občanů s transparenty zaměřenými proti vládě a jejím asociálním reformám. Mezi řečníky byl přizván i redaktor RH Karel Holomek, jehož projev přinášíme na jiném místě.

BRNO – Na Bílou sobotu 23. dubna přivedla na svět ředitelka Muzea romské kultury svoji třetí dceru jménem Vilemína. Obě jsou v pořádku. Gratulujeme. Matce přejeme brzký návrat do práce a dítěti hodně štěstí do života. Bude ho potřebovat, stejně jako všichni jeho další vrstevníci.

BRNO – Kolem ulic Bratislavská, Francouzská, Spolková, Přadláčká, Stará a Soudní, kde žije větší část brněnských Romů, se postupně opraví jedenáct domů. Jde o součást integrovaného plánu rozvoje města Brna za podpory evropských dotací. Zástupci romských organizací hodnotí tento projekt dobře. Upozorňují ovšem, že změny musí doprovázet i rozvoj sociálních služeb, jinak bude efekt jen částečný a může být zmařen kvalitativní posun bydlení občanů v této části města.

PRAHA – Agentura Stem uvádí znovu údaj, že dvě třetiny obyvatel Česka mají odmítavý postoj k Romům. Názory v tomto smyslu se za poslední léta téměř nemění. Tři pětiny lidí si myslí, že etnické menšiny by neměly žít podle vlastních tradic a zvyků. Naprostá většina dotázaných, tedy 84 %, nesusouhlasí s názorem, že by se na práva Romů v Česku mělo nějak více dbát. Opačný názor má jen 16 % dotázaných. (www.romea.cz, kh)

BRNO – První máj jsme oslavili pod heslem **Brno blokuje. Šlo o zabránění povolenému průvodu Dělnické strany sociální spravedlnosti ulicí Cejl. Tam a v okolních ulicích žije nejvíc brněnských Romů.**

Dva dny předtím jsem v rozhlasu slyšela starostu Brna-sever, jak se marně dožaduje, aby tento průvod nebyl povolen, neboť zakázat jej nebylo v jeho moci. Podle něho

by to mohl udělat soud. No, neudělal. A tak se tento důkladně drahý špás konal. Údajně za účasti 700 policistů, několika vrtulníků a mnoha policejních aut, sanitek a asi tisícíhlavého shluky protestujících lidí v ulici Cejl, kteří svou přítomností skutečně zabránili průvodu DSSS projít. Pozdější průvod DSSS se konal nejdřív jako shromáždění za Domem umění na Kolišti. Tam se vystřídali řečníci češ-

ti, potom politik nacionálně socialistického smýšlení z Rakouska a nakonec káva nejsilnější: politik z Bavorska.

Mezi těmito dvěma velkými skupinami, na vyvýšeném prostoru před Domem umění, se konalo ekumenicky zaměřené setkání kněží, předních představitelů u nás nejvýznamnějších církví. Šlo o moudrý počín. Toto umístění ekumenických představitelů mezi oba tábo-

ry určitě vedlo ke zmírnění případné bojovné nálady. Zdálo se mi však od samého začátku, že násilnosti tu nechystala žádná strana.

Skutečně vážné nebezpečí spočívá v dobré organizaci a dobře připravených projevech DSSS. Ty se opíraly o skutečnosti, které vidí každý – o kritiku politiky a politiků sloužící ziskům obrovských společností, o kritiku korupce, vy-

Pokračování na str. 5

Na Khamoru dojde i na svatbu

PRAHA – Letos už potřinácté bude poslední květnový týden česká metropole žít romskou kulturou.

Do Prahy se tak po roce opět sjedou romští hudebníci z celého světa. Ale nejen oni, protože festival Khamoro není zdaleka jen o hudbě.

Znáte romskou veselku?

„Hodně lidí má stále uloženo v podvědomí, že Khamoro je pouze hudební festival. Ale kdepak. Hudba tvoří samozřejmě jeho nedílnou součást, ale smysl festivalu tkví ze-

jména v tom, aby se o romské otázce mluvilo na všech možných úrovních a v co nejširších okruzích,“ vysvětluje ředitelka občanského sdružení Slovo 21 Jelena Silajdžić. Ta je společně se svým mužem Džemilem autorkou myšlenky tohoto romského festivalu v srdci Evropy. Cílem akce bylo od samotných počátků vytvořit profesionální kulturní akci, na níž by vystupovali ti nejlepší romští umělci, a která by skrze prezentaci jedinečného romského umění pozitivně ovlivňovala soužití Romů a Čechů. Festival pra-

videlně nabízí nejen jedinečné koncerty romských kapel z celého světa, ale též výstavy, filmové projekce, taneční workshopy i odborné semináře a konference.

V posledních letech Khamoro ročně navštívuje přibližně 8 500 lidí z ČR i zahraničí. Letos se mohou těšit na doposud nevídanou podívanou – rekonstrukci romské svatby se všemi obyčejí, které převážně slovenští Romové ve větší či menší míře stále dodržují. Ta právě odstartuje celý týdenní maraton *Pokračování na str. 7*

z obsahu

Dobeši, odvolej Bátoru
Českému helsinskému výboru se ministrův poradce příliš nezamlouvá
strana 2

Vládě skutek utek...
K. Holomek na demonstraci ProAlt
strana 3

Neonacisté napořád?
Krajní pravici nelze jen tak zakázat
strana 3

A co příští blokáda?
Anketa RH o 1. květnu v Brně
strana 4

Gizela Landoriová: Chtěla bych dál pomáhat dětem

Gizela Landoriová se narodila v roce 1988 v Bilovci. Nejdřív se vyučila krejčovou, nyní studuje třetím rokem Střední odbornou školu sociálně-právní v Brně, známou hovorově též jako „Ščukova škola“. Tím se ale její aktivity nevyčerpávají, protože při zaměstnání v brněnském sdružení IQ Roma servis pomáhá dětem. Ale nás toho zajímalo mnohem víc...

Studuješ na Ščukově střední škole. Který obor sis vybrala a proč?
Ano, na „ščukárně“ studuju už třetím rokem. Nastoupila jsem do prváku, ale druhák jsem potom přeskočila, poněvadž jsem si udělala rozdílové zkoušky. Poté jsem šla do třetího.

A proč jsi si vybrala zrovna obor sociálně-právní? Protože jsem věděla, že mě bude bavit a že chci pomáhat dětem, které se dostaly do stejných či podobných problémů, ve kterých jsem se kdysi nacházela já.

Vím, že jsi vyučená krejčová, proč jsi dál nepokračovala v tomto oboru? Nezhodila jsi zbytečně něco, co jsi už jednou uměla?
No, podívej, obor krejčová byl sice zajímavý, ale pro mě nezábavný. A mezi námi, člověk se tím rozhodně neužívá.

Nejenže studuješ, ale dokonce pracuješ, že? Poviš nám kde a jak ses k té práci dostala?

Jsem taková pracující studentka. Působím v občanském sdružení IQ Roma servis jako pedagožka v sociálních službách. K téhle práci jsem se dostala přes jednoho človíčka, který nás učil na škole osobnostku. Řekl mi, že by bylo fajn, kdybych makala zrovna v iqvěčku. A tak jsem to zkusila.

Mohla bys nám přiblížit svůj pracovní den?

Být pedagožkou v sociálních službách znamená, že doučuju matematiku, češtinu a ostatní všeobecné předměty.

Jak bys ses charakterizovala?
Pokračování na str. 6

zaznamenali jsme

PRAHA – Poradce ministra školství Ladislav Bátoru žaluje poslankyně a stínovou ministryni školství za ČSSD Vlastu Bohdalovou pro pomluvu. Bátoru se tak brání vůči tomu, že o něm Bohdalová v tiskové zprávě ČSSD napsala: „Proslul rasistickými výroky, kdy volal po dobrovolném přesunu Cikánů do země zaslibené.“ Bátoru to označil za nesmysl: „Nejenom že jsem nevolal, ale ani neprosul. Proslul jsem až teď díky tříměsíční bátoriadě!“

DĚČÍN, TEPLICE – Strážníci v obou městech v poslední době řešili více než dvacet případů vykradených kontejnerů na papír. Cena sběrového papíru totiž stoupla z 20 haléřů za 1 kg z podzimu minulého roku na 3 koruny. Firmy totiž znovu přistoupily na tisk firemních letáků a různých brožurek. Zdá se, že by sběr starého papíru mohl být dobrou příležitostí pro sociální podnikání jako legální činnosti. Zatím však má formu krádeže.

PRAHA – Ředitelka kanceláře a tajemnice Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny Gabriela Hraňáková podala k 30. červnu výpověď. Nastoupí na nové místo v neziskové organizaci ERGO sídlící v Bruselu.

BRNO – „V Brně neselhala policie, ale magistrát. Úředníci měli dost důvodů pochod nepovolit.“ Tvrdí to brněnský režisér a herec Břetislav Rychlík a ředitelka Muzea romské kultury Jana Horváthová v MFD 6. května. Tyto názory shrnul také Petr Uhl, který upozorňuje, že veškeré proslovy neonacistů, včetně vystoupení Robina Sienera, funkcionáře německé Národní demokratické strany, obdržel magistrát dopředu. V projevech se švalo proti Indům, Afričanům a Rumunům. Soudního znalce magistrát odmítl a najal si svého. (www.romea.cz, kh)

Poděkování účastníkům blokády

My, brněnský Romové, bychom alespoň takto ze srdce rádi poděkovali všem dobrým a aktivním lidem, kteří nás přišli podpořit 1. května do Brna. Vyjádřili tak spolu s námi, že se nám nelíbí, co neonacisté dělají, jak přemýšlejí. Dali najevo, že nesouhlasí s pochodem – navíc v ulicích, kde bydlí převážně lidé z národnostních menšin a lidé sociálně znevýhodnění. Společně jsme ukázali, že se jich nebojíme.

Děkujeme za tím velkou podporu Čechů, lidí mladých i starších, i lidí dalších národností. Velmi si toho vážíme! I mnozí naši předci, převážná většina moravských Romů a Sintů, uměli v koncentračních táborech, proto nechceme, aby se tato doba opakovala. Chceme chránit budoucnost našich dětí a vnuků!

Děkujeme také všem organizátorům a lidem, nejen z iniciativy Brno blokuje, kteří protestní akce pomáhali zorganizovat, za to, že svým přístupem, vedením, slogany pomohli tomu, že se vše udrželo v duchu slušnosti a nenásilnosti.

Děkujeme i všem veřejným autoritám a osobnostem, které protesty podpořily. Jmenovitě pak těm, kteří se i osobně a z vlastní vůle zúčastnili: panu Liškovi, Kocábovi, Líznovi, Zlatuškovu a dalším. Je nám však velmi líto, že z brněnských politických zástupců nás nepřišel podpořit prakticky vůbec nikdo.

**Eliška Bikárová, Marie Richtrová,
Eva Malíková, Božena Horváthová**

Co podniká jablonecké Khamoro?

JABLONEC NAD NISOU – Už čtvrtým rokem se v jabloneckém zařízení Khamoro schází romská mládež, aby se zde něco pro život užitečného naučila. Odborný personál taktéž tvoří Romové. Z domu v Podhorské ulici jsou často slyšet hudební nástroje a zpěv, ale činnost tu bývá daleko pestřejší.

U příležitosti Mezinárodního dne Romů se 2. dubna v sále Eurocentra konala veřejná akce, na níž vystoupili klienti s hudebními a tanečními čísly. Aby se společnost nebála zúčastnit „cikánské“ akce a zástupci města si uvědomili, že Romové nejsou jen hodni negativních analýz, snažil jsem se získat záštitu od představitelů města. Za svůj úlovek se jsem se nakonec nemusel stydět, důvěru mi a vlastně všem jabloneckým Cikánům dali člen rady kraje pro sociální věci Pavel Petráček a náměstkyně hejtmana pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Lidie Vajnerová. Na 250 připravených židlí nakonec nestačilo, hloučky mládeže i dospělých postávaly kolem a přihlížely z balkonu.

Dušan Kotlár

Sdružení Romský život, Liberec.

Český helsinský výbor vyzývá: odvolejte Ladislava Bátoru

Český helsinský výbor vyjadřuje vážné znepokojení nad tím, že ministr školství zamlčel informace o Ladislavu Bátorovi a tím de facto zakryl jeho dlouholeté aktivity na pravice extremistické scéně, ačkoliv jsou veřejně dostupné.

Přestože ministr školství veřejnosti sdělil, že by nikdy nespůlpracoval s lidmi s extremistickými názory, již měsíc je takový člověk jeho poradcem.

Ladislav Bátoru je prokazatelně svázaný s českou ultrapravicí, otevřeně se hlásící k ideám netolerance, xenofobie, v minulosti úzce spolupracující s ultranacionalistickými a neofašistickými hnutími jako Národní strana nebo Vlastenecká fronta.

Poradce, který byl na uzavřeném setkání českých antisemitů společně s popírači holocaustu romského i židovského, následně pak pro Vlasteneckou frontu přednášel. Poradce Bátoru, který je zároveň předseda sdružení DOST, na svých stránkách vydal antisemitský článek o redaktorce týdeníku Respekt, který nemá v době po roce 1989 obdoby a svým obsahem je srovnatelný s články antisemitského časopisu Politika či s kolaborantským tiskem aktivistických novinářů z období protektorátu.

Bagatelizace (nebo dokonce tichá podpora) aktivit poradce Bátoru, k níž dochází ze strany představitelů státu, zejména ministra školství Dobeše a úředníků z tiskového odboru ministerstva školství, jakož i prezidenta Klause a jeho spolupracovníků, by v žádném případě neměla mít prostor v demokratické společnosti, založené na účtě k lidským právům, odmítání totalitárních praktik a názorových proudů a ochraně menšin.

Bátoru sice není ve funkci státního úředníka, nelze však vyloučit, že z pozice poradce ministra bude ovlivňovat vytváření koncepcí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, tedy mj. garanta inkuzivního vzdělávání a výchovy k toleranci. Je zcela neakceptovatelné, aby poradcem ministra, v jehož kompetenci je vzdělávání založené na demokratických principech, byla osoba názorově fašizující, ne-li svými vazbami přímo spjatá s neofašismem a antisemitismem. Současná netečnost politických elit po zveřejnění nových informací k působení Bátoru na uvedeném postu je tristní a zároveň velmi nebezpečná.

Nelze dovolit prostupování totalitárně smýšlejících osob do vedení klíčových státních institucí, natož osob, které své názory nerevi-

dovaly a naopak se k nim nadále hlásí. Má-li být Česká republika demokratickým státem, nemohou být lidé veřejně používající fašistickou rétoriku nejbližšími oficiálními spolupracovníky členů vlády!

Z uvedených důvodů vyzýváme ministra školství, aby vzal na zřetel fašizující aktivity Ladislava Bátoru, reflektoval je jako zřejmou kontraindikaci pro výkon role poradce a z toho důvodu Bátorovi znemožnil další působení na ministerstvu.

Ministr Dobeš už od pátku 29. dubna 2011 ví, že Bátoru je spojen s totalitními spolky sledovanými bezpečnostními složkami. Stejně tak ministr ví, že Bátoru se svých aktivit nikdy nezefkl, naopak sdělil, že by zpětně vzato nejednal jinak.

Ministr školství ohrožuje a diskredituje pověst ministerstva a měl by převzít politickou odpovědnost. Vzhledem k soustavně projevované ignoranci k dané otázce, jakož i k nesouhlasným stanoviskům akademické obce, lidskoprávních organizací a odborníků ve vzdělávání, vyzýváme ministra školství, aby zvážil svou pozici ve funkci ministerstva školství.

V Praze, 4. 5. 2011.

Za předsednictvo Českého helsinského výboru
Anna Šabatová

Brno, 1. 5.: Neonacisté kontra...

Dokončení ze str. 1

kořistování a bezmoci běžných lidí, kteří se nemohou podílet na rozhodování a nemají ochranu nikde, ani v odborech. Pojem „globalizace“ používali řečníci DSSS ve smyslu fungování nadnárodního, více méně anonymního kapitálu, ničení národní suverenity a sebeurčení. Sdělovali, že války a vojenské zasahování mocných tohoto světa do záležitostí cizích zemí působí rozvrat a hromadnou migraci obyvatel do bezpečnějších a bohatších evropských států. A tomu se musíme v zájmu našich dělníků, našeho národního hospodářství bránit. Nepouštět sem cizí pracovní síly, snižují mzdy ochotou pracovat za velmi malou odměnu a snižují tím šance našich lidí. Čechy Čechům a tak podobně v Rakousku, Německu a jinde v relativně bohatých evropských státech. Práce by měla být hlavním základem pro výdělek. Toto vědomí je třeba lidem vrátit. Dnes provádí politiku lidí, kteří nic nevytvořili. Disponují nad masami virtuálními penězi. To byla jedna z tezí rakouského řečníka.

Jaký div, že takové myšlenky sklízely potlesk početných posluchačů. Jádro pudla, nacionalismus zaměřený nepřátelsky vůči menšinám, zejména Romům a cizincům, se projevil nejzřetelněji v řeči bavorského politika. Patrně se vzta-

hoval také na Židy. Z jeho úst zaznělo: „*Jak daleko je ještě doba, než holemí vyženeme odpad – zpět do Izraele? Války – Irán, Irák, Afghaništán a další nám už sebraly skoro všechno... nechceme posílat své děti do válek... my za to dostáváme jen lidský odpad, o který nikdo nestojí, budete zatlačeni cizineckou masou na zeď, aniž byste se mohli bránit...*“ Ale zase – vedle zřetelné nenávisti vůči cizincům tu byl odpor proti válkám působeným nebo podporovaným mocnými světa. Kdo by proti válkám a bombardování nevinných nebyl? Potlesk, potlesk a potom pořádaný průvod, který prošel celkem bez násilí. No, není to výborná propagace DSSS?

A na straně lidí shromážděných na Cejlu? Většinou mladí, ale i starší Romové, také sympatizanti s národnostními menšinami a cizinci. Měli pěkná hesla na transparentech, jimž vepředu vévodil ladovský kour Mikeš vedle přeškrtnutých hákových křížů a gorily v nacistické uniformě a hesla Ordnung muss sein – pořádek musí být. Parodie nacistické zásady vedle Mikeše. Romské dívky měly mnoho květin na rozdávání, čeští mladí klauři pak heslo Zkus to s láskou. Dokonce jsme dostali pusy.

Marně byste ale hledali improvizovanou tribunu, ze které by pro-

mlouvali romští, čeští, muslimští a vůbec menšinová zastupitelé a vysvětlovali tomu tisícíhlavému shromáždění, v čem je nebezpečí idejí dobře organizované DSSS. Co je na zatím odvrácené straně těch rozumných slov, kterým čím dál víc lidí tleská. Nikdo tam promluvit a využít obrovské příležitosti informovat tolik lidí nepřišel. Na vysokou zeď se muselo dovedně vylézt, když otud vyzývala dívka s mikrofonem a tlapačem, aby také někdo z davu promluvil. Nikdo tam nevylezl, bylo to nad atletické možnosti běžných lidí.

Mnohahodinové čekání té masy zvládala hlavně ona občasná promluvou. Zřejmě ani neměla průběžné zprávy o tom, co se děje v táboře DSSS a jinde. Na druhé straně uzavírali ulici policisté docela neprodyšně a jeden z nich trpělivě a docela pěkně vysvětloval lidem, že musí vytrvat, že tím zvítězí a neonacisti opravdu neprojdou. To byli téměř jediní lidé, kteří se o opuštěný dav starali. Škoda, velká škoda!

Byl to dav statečný, tvořili jej hlavně Romové, muži i ženy. Sjednotili se, dokázali se sjednotit v nenásilnou blokádu a neonacisté neprošli!

Eva Dobšíková
Bývalá učitelka,
působí v Židovské obci Brno.

Ta síla v lidech už celé ty roky dřímala

Na prvního máje bylo v Brně rušno. Očekávané shromáždění neonacistů a jejich následný pochod romskou čtvrtí nenechal Romy v klidu. Už brzy ráno se shromažďovali u Muzea romské kultury, kde členové sdružení IQ Roma servis (IQRS) stavěli podium.

V této práci jim nezabránil ani prvomájový studený déšť. Ten den pořádalo „IQvéčko“ protestní akci. Podpořily ho svými proslovky významné osobnosti veřejného života, např. šéf Strany zelených Ondřej Liška. Mezi Romy vládlo velké napětí a strach, ovšem také odhodlanost postavit se náckům tváří v tvář. Celá akce ale proběhla v klidu a míru, a při cimbálové muzice si potom někteří ještě zatancovali.

Krátko po poledni se všichni společně, Romové i Češi (asi 200 lidí), přesunuli z Bratislavské na ulici Cejl, do místa, kde se už pomalu formovala blokáda proti neonacistickému pochodu. Tam se shromažďovali další lidé, Romové, Češi i cizinci, odpůrci neonacismu. K blokádě se připojilo mnoho osobností veřejného života, např. pater František Lizna, Michael Kocáb, Ondřej Liška, Jaromír Štětina a mnoho dalších. Blokádu podpořilo mnoho lidí i „na dálku“, třeba Jan Kraus a Jiřina Šiklová.

Dobře zorganizovaná a nenásilná akce iniciativy Brno blokuje se rozrostla do počtu téměř 2000 lidí. Všichni protestující byli odhodláni zabránit mistru ohně Vandasovi a jeho ovečkám v pochodu. Šlo o sílu, kterou respektovala i policie, tentokrát si už nedovolila demonstranty rozehnat. Hákošům změnila trasu pochodu a nám bránila setkat se s nimi. Organizátoři blokády dostávali informace o směru pochodu neonacistů, a z vyvýšené zidky, kde stáli, je předávali odhodlanému davu. Dav se řídil pokyny, provolával různá hesla, pískal, skandoval, tleskal a posouval se v prostoru uzavřeném policií vždy směrem k neonacistům. Policie nás k nim ale nepustila a Vandase i s jeho stádem také tentokrát ochránila. Pochod neonacistů končil za doprovodu těžkoooděnců odpoledne po páté hodině. Ale na Malinovského náměstí několik neonacistů ještě prorazilo policejní kordon a utíkalo směrem k nám. Jenže policie jim v tom zabránila, v okamžiku je pochytila a zneškodnila. Někteří se budou muset zodpovídat i před zákonem.

Náckové v Brně narazili na velký a neočekávaný odpor, na sílu, která už léta dřímala v lidech. Byla to taková malá revoluce. Účastníci blokády to vnímali, viděl to i svět, Česká televize ale ne. Udělala z nás a z nácků dvě znesvářené strany, které si to jen chtějí na ulici rozdat a servat se do krve.

Gejza Horváth

Kolik to bude stát?

Chtěl bych vyjádřit rozhořčení a nesouhlas s postupem policie ČR. Prvního května jsem se zúčastnil nenásilného protestu proti neonacistům. Chci jen podotknout, že nejsem Rom, ale soucím s nimi. Protest zahájily projevy různých řečníků doprovázené romskou hudbou. Pokojně jsme se přesunuli na začátek trasy plánovaného pochodu neonacistů. Policie nás na průsečíku ulic Cejl a Koliště odřízla a zde nás držela v obklíčení jak nějakou zvěř.

Co mě jako občana této republiky zaráží, je, že tato akce byla neonacistům povolena. A přitom je i dítěti jasné, za jakým účelem se jejich pochod uskutečnil. Policie prostě dovolila neonacistům pochodovat jimi plánovanou trasou. Tím, což mi přijde kuriózní, chránila neonacisty a dala najevo, že slušní občané bez ohledu na barvu pleti se musí bát. Zajímalo by mě, kolik nás občany bude tato státní ochrana neonacistů stát?

Michal Nezpěvák

Expedient v pekárně, Brno.

Foto z prvomájových ulic: Tomáš Škoda (www.skoda-photo.com), Jiří Salík Sláma (www.salik.cz), DrSt a Marek Čejka (http://blizky-vychod.blogspot.com, právník a politolog, publikoval knihy Izrael a Palestina /2005/, Encyklopedie blízkovýchodního terorismu /2007/, Judaismus a politika v Izraeli /2009/, Rabíni naší doby /2010, společně s R. Kořanem/ a Dějiny moderního Izraele /2011/).

Na Khamoru dojde i na svatbu

Dokončení ze str. 1

romské kultury v neděli 22. května. „Návštěvníci se tak na chvíli stanou svatebčany nefalšované romské veselky a mohou zažít neopakovatelnou atmosféru. Jako na každé svatbě zazní samozřejmě typická romská hudba a nebudou chybět tradiční pokrmy Romů,“ vysvětluje producent festivalu Džemil Silajdžić.

Každý večer festivalového týdne mají zájemci možnost navštívit jeden z hudebních koncertů – v pondělí koncert současné romské hudby, v úterý a ve středu jazzové koncerty a od čtvrtka do soboty oblíbené koncerty tradiční romské hudby. Na letošní ročník Khamora přijdou romští umělci z Itálie, Portugalska, Maďarska, Norska, Bul-

harska a dokonce také z Indie, pravlasti Romů. Devítičlenná indická dechovka Jaipur Maharaja Brass Band, která od roku 2007 vystupuje na známých festivalech po celém světě, bývá označována za jednu z nejlepších dechovek z Rajasthanu. Pochází z Jaipuru, města maharádů, a kromě sedmi hudebníků, hrajících na dechové a bicí nástroje, návštěvníci Khamora uvidí také krásnou tanečnici a fakíra.

Českou republiku pak bude na koncertech současné romské hudby reprezentovat kapela Connection a v rámci koncertů tradiční romské hudby romská pražská skupina Mário Bihári a Bachtale Apsa. Ta patří v současnosti k nejlepším

romským kapelám u nás. Jejím frontmanem a zakladatelem je nevidomý akordeonista, zpěvák a skladatel Mário Bihári. Skupina čerpá při tvorbě repertoáru z lidové hudby slovenských a českých Romů, inspiruje se také balkánskou a rumunskou hudební tradicí. Skvělé vokály a brilantní muzikantské výkony ve strhujících rytmech jsou předností, které z této kapely činí romskou hudební klasiku v nejlepším slova smyslu. Bachtale Apsa za minulý rok odehráli kolem 50 koncertů nejen v ČR, ale i v Paříži, Mnichově či Soluni. Letos se v polovině května představí také v Alžírsku. „Myslím si, že tradiční romskou muziku – tak, jak si ji mnozí

přestavujeme – bude letos reprezentovat právě skupina Mário Biháriho a pak také skupina EtnoRom, která je z Maďarska,“ míní Matásková. Repertoár EtnoRomu tvoří zejména písničky olašských Romů z Maďarska. Kapela si zakládá na jejich tradiční interpretaci, čímž se snaží ochránit tento jedinečný a naprosto specifický hudební styl. Založili ji před šesti lety v Budapešti József Balogh a Ágnes Künstler, bývalá sólistka známých Kalyi Jag. Na Khamoru vystoupí už potřetí také romská skupina z Portugalska Ciganos d'Ouro. Jejich účast na festivalových koncertech zaručuje jedinečný zážitek, hudebníci totiž kombinují tradiční romskou hudbu s fadem, tangem, flamenkem i hudebním žánrem „rai“ – arabskou hudbou ze severní Afriky. Kapela celkově vydala šest alb a v současnosti plánuje vydání nového alba, které by se na trh mělo dostat v létě 2011.

Nejenom hudba...

Pestrobarevný průvod všech členů kapel tradiční romské hudby historickým centrem Prahy patří vůbec k neatraktivnějším částem celého festivalu. Průvod startuje v pravé poledne na Můstku, pokračuje přes Ovocný trh, Celetnou ulici až na Staroměstské náměstí. „Každoročně se jej zúčastní mnoho lidí a není výjimkou, že se do průvodu zapojí i kolemjdoucí cizinci, kteří o Khamoru předtím neslyšeli. Doufáme, že se letos vydaří počasí a bude sluníčko, neboli v romštině Khamoro,“ přeje si Lída Matásková ze sdružení Slovo 21.

Vedle romské hudby nebude chybět ani doprovodný program –

v rámci něj proběhne multižánrová výstava nazvaná Segregace vážně škodí Vám i lidem ve Vašem okolí a také premiéra dokumentárního filmu Ženy v poli, který sleduje osudy Denisy, Lucie a Aurélie, účastnic politického výcviku pro romské ženy, zorganizovaného sdružením Slovo 21. Dokument režisérky Markéty Nešlehové připravilo Slovo 21 ve spolupráci s pražskou kanceláří Nadace Heinricha Bölla a TV Bedna. Představuje tři ženy, jež rozhodně mají co říci nejen jako Romky, ale i jako političky. Protagonistky popírají stereotypní názor, že romské ženy nemají zájem se vzdělávat, rozvíjet svou osobnost a společensky participovat. Jde o ženy, jež jsou anebo se chystají být aktivní v politice. Denisa Berusková je nyní na mateřské dovolené a kandidovala v roce 2006 v komunálních volbách. Lucie Horváthová se pokoušela o vstup do Evropského parlamentu a ve volbách roku 2010 vedla kandidátku Strany zelených v Pardubickém kraji. Aurélie Balážová se každodenně setkává s tíživou životní realitou romských komunit, ve své práci dává také velký kus sebe a chce věci měnit.

V rámci odborného programu nabídne letošní ročník Khamora ve spolupráci s Úřadem vlády ČR také třídení konferenci o inkluzivním přístupu ve vzdělávání romských dětí. Celý týden budou během festivalu probíhat rovněž workshopy pro romskou mládež z ČR, Slovenska, Maďarska či Slovenska Jdeme dlouhou cestou. Ať už to tedy zní sebevíc klišovitě – je opravdu zkrátka na co se těšit.

Tomáš Bystrý
Foto: Khamoro

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798, 545 581 206
 fax: 545 214 418, gsm: 608 972 782
 e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz
 MHD: tram. 2, 4, 9, zast. Tkalcovská, tram. 3, 5, 11, zast. Dětská nemocnice

**MUZEUM
ROMSKÉ
KULTURY**

Program na červen 2011

NOVINKA: OTEVÍRACÍ DOBA V NEDĚLI PRODLOUŽENA DO 18⁰⁰ (poslední vstup v 17⁰⁰)

5. 6. neděle – vstup do všech výstavních prostor ZDARMA.

Výstavy:

... a jejich stíny tančí dál. Fotografie a koláže Mariny Obradovic

Marina Obradovic vystudovala fotografii a malbu na Ecole des Beaux-Arts v Paříži. Jako dítě trávila prázdniny u babičky v Jugoslávii, odkud pramení její fascinace Romy a romskou kulturou. Fotografie zde má především funkci portrétní, není tak běžná a banalizovaná jako u nás. Těžko na ní budeme hledat úsměv, zrcadlí se v ní především vážnost, se kterou k ní místní lidé přistupují • *Výstava potrvá do 25. 9.*

Cesta paměti. Fotografie Franka Roosendaala

Frank Roosendaal je nizozemský fotograf. Zájem o romskou historii ho v roce 2008 přivedl k akci Tabor paměti, pořádanou od roku 1996 Krajským muzeem v Tarnowě v Polsku. Tato každoroční akce je čtyřdenním putováním po místech spojených s holocaustem Romů. Při putování jsou používány tradiční romské kočovnické vozy ze sbírek Tarnowského Mu-

zea. Účastníci, většinou Romové, se tak snaží na několik dní vrátit k tradičnímu kočovnickému způsobu života a uctít památku zemřelých.

• *Výstava potrvá do 19. 6.*

Lety – život za plotem

Putovní výstava Památníku Lidice o tzv. cikánském táboře v Letech v Písku. • *Výstava prodloužena do 14. 8.*

Gendalos/zrcadlo • 26. 6.–28. 8.

Výstava prací romských dětí a mládeže na téma „svět kolem nás“. Výstavu pořádá IQ Roma servis, o. s.

Stálá expozice:

Příběh Romů (etapa 1939–2005). Na historické ose prezentuje hmotnou i duchovní kulturu Romů.

Akce pro veřejnost:

Sobotní výtvarná dílna: Portrétové variace. • 11. 6. od 15⁰⁰ – Vstup zdarma.

Dílna na motivy výstavy ... a jejich stíny tančí dál. Doneste si fotografie svých blízkých. Vyrobit si originální koláž i s rámečkem.

Otevírací doba • po a so zavřeno • út–pá 10–18, poslední vstup 17¹⁵ • ne 10–18, poslední vstup 17¹⁵

KHAMORO opět rozzáří Prahu

PROGRAM 13. ROČNÍKU světového romského festivalu KHAMORO 2011

Neděle 22. 5. 2011

17⁰⁰ *Mánes* – tradiční romská svatba

Pondělí 23. 5. 2011

14⁰⁰ *Radniční klub Staroměstské radnice* – tisková konference

20⁰⁰ *Retro Music Hall* – koncert současné romské hudby (Connection/CZ)

Úterý 24. 5. 2011

18⁰⁰ *kino Atlas* – premiéra dokumentárního filmu „Ženy v poli“

21⁰⁰ *Jazz club Reduta* – koncert Gypsy jazzu (Mozes Rosenberg Trio/NL)

Středa 25. 5. 2011

21⁰⁰ *Jazz club Reduta* – koncert Gypsy jazzu (Vano Bamberger & band/D)

Čtvrtek 26. 5. 2011

9³⁰ *Americké centrum* – zahájení národní části konference „Desegregace vzdělávání ve střední a východní Evropě: koncepce začleňování – dobrá praxe a dosažený pokrok“

12⁰⁰ *Můstek* – defilé účinkujících v centru Prahy

19⁰⁰ *ROXY* – koncert tradiční romské hudby (Jaipur Maharaja Brass Band/IND, Bachtale Apsa/CZ, Alexian group/I, EtnoRom/HU)

Pátek 27. 5. 2011

9⁰⁰ *Americké centrum* – zahájení mezinárodní části konference „Desegregace vzdělávání ve střední a východní Evropě: koncepce začleňování – dobrá praxe a dosažený pokrok“

11⁰⁰ *Evropský dům* – konference „Umění proti segregaci“

18⁰⁰ *galerie MK ČR Nostický palác* – vernisáž výstavy „Segregace vážně škodí Vám i lidem ve Vašem okolí“

19⁰⁰ *ROXY* – koncert tradiční romské hudby (Martin Lubenov Orkestar/BG, Ciganos d'Ouro/P, Les Tziganes Ivanovitch and Raya/N, F)

Sobota 28. 5. 2011

20⁰⁰ *SaSaZu* – závěrečný galakonzert (Alexian group/I, Bachtale Apsa/CZ, Ciganos d'Ouro/P, EtnoRom/HU, Jaipur Maharaja Brass Band/IND, Les Tziganes Ivanovitch and Raya/NF, Martin Lubenov Orkestar/BG)

O Roma vakeren

je pořad Českého rozhlasu určený pro Romy. Jeho jednotlivé relace lze zpětně vyhledat v archivu textů na

www.romove.cz

Vydávání Romano hangos podporuje Ministerstvo kultury ČR

Adresa redakce Romano hangos a Společenství Romů na Moravě

Bratislavská 65a, Brno 602 00
 tel.: 545 246 673 www.srnm.cz
 číslo účtu: 27-488570217/0100

PŘEDPLATNÉ ROMANO HANGOS

Příjmení a jméno:	Ulice, číslo domu:
PSC, místo:	Datum narození:
E-mail:	Telefon:
Název a sídlo peněžního ústavu:	Číslo účtu:
Název organizace:	Adresa:
ICO:	DIC:
Počet objednaných výtisků:	Od čísla:
Způsob platby: ☐ hotově ☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:	☐ bankovním převodem na fakturu

Vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Bratislavská 65a, 602 00 Brno.
 Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 27-488570217/0100. Cena předplatného na rok 2011 činí 240 Kč.